

9 בפברואר 2021

לכבוד
אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
בדוא"ל: Lishkat-Yoetz@justice.gov.il

שלום רב,

הנדון: הודעת ראש הממשלה על מינוי פרויקטור לחברה הערבית

הרינו לפנות אליך, אנו ארגוני חברה אזרחית המעורבים במאבק באלימות ופשעה בחברה הערבית, בעקבות הודעת ראש הממשלה מיום 3.2.2021 על מינוי פרויקטור לתכלול עבודת הממשלה בכל התחומים הנוגעים לחברה הערבית, ובראשם הטיפול בתחום הפשיעה והאלימות, **ולבקשך להורות לראש הממשלה לחדול מהחלטתו למנות פרויקטור כאמור**, בשל היותה החלטה המנוגדת למינהל תקין, המתקבלת בתקופת בחירות בניגוד לאמות המידה הרלוונטיות לעניין המינויים בשירות המדינה, ובשל אי התאמתו האישית של מי שנבחר לתפקיד זה. **להלן נימוקי פנייתנו אליכם:**

1. ביום רביעי 3.2.2021 הודיע ראש הממשלה על גיבוש תוכנית "שתחולל מהפכה אמיתית בחברה הערבית", כך לדבריו, ועל מינוי ניצב (בדימוס) אהרון פרנקו, כפרויקטור שיתכלל את עבודת משרדי הממשלה וידאג לתיאום ביניהם בכל התחומים הנוגעים לחברה הערבית ובכלל זה בתחום הבטחון האישי, כמו גם יפעל בהמשך ישום תוכנית ממשלה מס' 922 "לפיתוח כלכלי בחברה הערבית בשנים 2016-2020".

2. להודעת ראש הממשלה לא התלוותה כל החלטת ממשלה, ולמעשה עד לרגע כתיבת שורות אלו לא התקבלה כל החלטה בענין. כך שכל אשר ידוע לנו מתבסס בעצם על הדברים שנאמרו במסיבת העיתונאים מיום רביעי שעבר, בה השתתפו ראש הממשלה יחד עם השר לבטחון פנים וניצב (בדימוס) אהרון פרנקו.

3. האלימות והפשעה הגואה בחברה הערבית קיבלו בשנים האחרונות ממדים של אסון חברתי, שתוצאותיו הקשות משפיעות על כל תחומי החיים. בשנה שחלפה נרשם מספר שיא של 113 הרוגים מבני ובנות החברה הערבית כתוצאה ממעשי האלימות והפשעה. השנה שעודנה בתחילתה, כבר נגדעו חייהם של 17 אזרחים ערבים. לצד הקורבנות בנפש, ישנם עשרות רבות של פצועים ומאות מקרים של ירי בתוך היישובים ושכונות המגורים.

4. המציאות המחרידה ביישובים הערביים כתוצאה מהאלימות והפשעה, מחייבת את התגייסותם המלאה של משרדי הממשלה השונים לשם טיפול בבעיה אקוטית זו, תוך בניית שותפויות ויחסי אמון עם החברה הערבית, ועם מנהיגיה ובכללם ראשי הרשויות המקומיות הערביות. שותפות כאמור היא אבן יסוד לשם הצלחת המאבק באלימות, כך גם **[לפי המלצות צוות המנכ"לים לטיפול בפשיעה ובאלימות בחברה הערבית](#)**, מיולי השנה.

5. אולם על אף ההצהרות וההמלצות בדבר חשיבות השותפות ויחסי האמון, דבר מאלה לא מתקיים כפי שמעידה ההכרזה עסקינן של ראש הממשלה. ההודעה על תפקיד "פרויקטור" ועל מי שימלא את התפקיד, בטרם גובשה ואושרה תוכנית ממשלתית לטיפול באלימות ובפשיעה; הבחירה באיש עם רקע ותפיסה בטחונית לתפקיד שמחייב תכלול עבודת כל המשרדים בכל התחומים; והבחירה במי שבעבר הלא רחוק התבטא בהכללה ובגזענות כלפי החברה הערבית, כל אלא הם דברים שלא תורמים בלשון המעטה, לביסוס שותפות ויחסי אימון עם החברה הערבית.
6. החברה הערבית סובלת מפערים עצומים בכל מישורי החיים, בשל האפליה המתמשכת. פערים אלה, מהווים בין היתר, גורמי עומק לתופעת האלימות והפשיעה בחברה הערבית. טיפול בהם, מחייב ביצוע עבודות מטה במשרדים ממשלתיים רבים, תוך התייעצות והידברות עם הנהגת הציבור הערבי לפיתוח מענים מותאמים לחברה הערבית. הטלת האחריות לביצוע מהלכי רוחב בעלי השלכות חברתיות וכלכליות, על גורם אחד, מעין "מושל לענייני ערבים" - בלי מומחיות מתאימה, בלי היכרות מעמיקה עם השטח והצרכים הייחודיים של האזרחים הערבים והיישובים הערביים, ובלי הגדרה ברורה של סמכויות וממשקי עבודה עם הגופים והמשרדים השונים, הינו מהלך בעייתי מאוד בכל הרמות - המקצועית, העקרונית והפוליטית. זהו מהלך המעלה חשש כבד לקבלת החלטות שאינן עולות בקנה אחד עם כללי המשפט המנהלי, ואינן מספקות מענה ראוי והולם לצורכי ודרישות החברה הערבית. כמו כן, הענקת סמכות רחבה מעלה חשד לניצול לרעה של סמכויות ומעורבותם של שיקולים זרים.
7. מינוי כאמור נתפס ובצדק על-ידי החברה הערבית, כפי שמעידה גם תגובת ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות בעקבות הודעת ראש הממשלה, כמינוי "מושל צבאי" או וואלי על החברה הערבית. המאבק באלימות ובפשיעה מחייב פעילויות, תוכניות והקצאות תקציביות בכל הגזרות ובכל התחומים, גם בחינוך וגם ברווחה ולא רק בתחום הבטחון האישי. פרויקטור אשר כל הכשרתו היא בטחונית (כמפקד מחוז ירושלים של המשטרה וכמנהל שירות בתי הסוהר) משרדת מסר שלילי לאזרחים הערבים, לפיו שוב רשויות המדינה באות עם אותה תפיסה ומנטליות ביטחונית כאשר עוסקת היא בחברה הערבית.
8. הדברים הנ"ל מקבלים משנה תוקף לאור העובדה שישנה כבר רשות ציבורית "הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית", שהוקמה על-פי החלטת ממשלה מ-2007 ואשר תפקידה הוא קידום השוויון והרווחה הכלכלית של החברה הערבית ובכלל זה מימוש וביצוע תוכנית החומש הממשלתית לפיתוח כלכלי של החברה הערבית, כך שאין כל הצדקה כי ימונה פרויקטור אשר יתכלל את עבודת משרדי הממשלה השונים בתחום זה.
9. חמור במיוחד הוא החלטותיו של ראש הממשלה נעשות בעיצומה של תקופת בחירות לכנסת, דבר המטיל דופי במידת חוקיותן. יצירת תפקיד ה"פרויקטור", תפקיד חדש מחוץ לשירות הציבורי שיופקדו בידיו סמכויות רחבות היקף, ומינוי מי שיאיש תפקיד זה, הם מעשים המנוגדים לדין ולפסיקה בענין המינויים בתקופת הבחירות, וסותרים את הנחיות היועץ המשפטי לממשלה "מינויים בתקופת בחירות" – הנחיה מספר 1.1501.

10. הכלל המנחה לעניין המינויים בתקופת הבחירות הוא כי יש להימנע מאיזש תפקידים בכירים בשירות המדינה, כאשר הטעמים המרכזיים לכך הם החשש כי שיקולים זרים הם אשר יבואו בחשבון בבחירת מי שיאיישו את המשרות, והחשש כי מינויים מעין אלו, יכבלו את ידיה של הממשלה החדשה שעתידה לקום. למותר לציין, כי יצירת תפקיד פרויקטור עבור החברה הערבית ואיזש בעת הזו, לא נופלים בגדר החריגים לכלל, שהפסיקה והנחיות היועץ המשפטי לממשלה התיירו. משרת "הפרויקטור" אינה משרה בכיר שהתפנתה ושאי-איושה יגרום נזק כלשהו. שוב מדובר במשרה חדשה שראש הממשלה יצר, ועוד בטרם גובשה ואושרה תוכנית ממשלתית בתחום.

11. פסול נוסף בהחלטת הממשלה, נוגע לאישיות שנבחרה לאיזש משרת הפרויקטור. כאמור, ניצב (בדימוס) אהרון פרנקו התבטא בעבר הלא רחוק, בעת ששימש מפקד מחוז ירושלים, בהכללה ובגזענות כלפי החברה הערבית, באומרו כי "[הערבים הם כפויי טובה](#)". התבטאות מעין זו בתקופה שבה שימש כמפקד אחד המחוזות הרגישים ביותר במדינה, מעידה על גישה אדונית כלפי האזרחים הערבים ומטילה ספק כבד במיוחד, במידת התאמתו לתפקיד שנוגע לחברה הערבית ולקידום ענייניה.

12. במספר מקרים בהם נדרש בג"ץ לבחון את סבירות החלטתה של רשות ציבורית במינוי עובד למשרה בכירה בשירות המדינה, נקבע כי על הרשות הממנה לבחון את התאמתו של מועמד לכהונה ציבורית גם בהיבט הערכי-נורמטיבי, בהתאם לסגולותיו האישיות והערכיות של המועמד, וכי על הרשות לבחון את **"טיב הזיקה שבין הפגם הערכי-נורמטיבי לבין התפקיד המיועד, ואת ההשלכה על אמון הציבור בשירות הציבורי אם יתמנה המועמד לתפקיד"**. (בג"ץ 4646/08 יואל לביא נ' ראש הממשלה, ניתן ביום 12.10.2008. פורסם בנבו, פסקה 13)

13. הפסול במינוי שנבחר עבור תפקיד "הפרויקטור" בולט במיוחד עת נבחן לאור מהות התפקיד והסמכויות שיופקדו בידיו. הפרויקטור וכפי שתיאר זאת ראש הממשלה נדרש לרכז ולתכלל את עבודתם של כלל משרדי הממשלה בכל התחומים ולפעול להשלמת ניצול התקציב עבור תוכנית הממשלה לפיתוח כלכלי בחברה הערבית (החלטה מס' 922). משימות אלו מחייבות תיאום, שיתופי פעולה ויחסי אמון משמעותיים במיוחד עם האזרחים הערבים ומנהיגיהם; שיהיה קשה להשיגם כאשר מי שימלא את תפקיד הפרויקטור, התבטא בעבר ובעת שמילא תפקיד ציבורי מרכזי, בהכללה ובאדונית כלפי החברה הערבית.

לאור כל האמור לעיל, נבקשם כאמור בפתיח פנייתנו זו, **להורות לראש הממשלה לדחול מהחלטתו למנות פרויקטור לחברה הערבית**, בשל היותה החלטה המנוגדת למינהל תקין, המתקבלת בתקופת בחירות בניגוד לאמות המידה הרלוונטיות לעניין המינויים בשירות המדינה, ובשל אי התאמתו האישית של מי שנבחר לתפקיד זה.

למענה בהקדם, נודה.

בברכה,

גדיר ניקולא, עו"ד, האגודה לזכויות האזרח
אמג'ד שביטה ועופר דגן, מנכ"לים שותפים, עמותת סיכוי
גאדה אבו ג'אבר – נגים, מנכ"לית מרכז אנג'אז
חולוד מסאלחה, מנכ"לית, מרכז אעלאם
פידא נערה וליטל אלון, מנכ"ליות שותפות, מהפך תגייר
אחמד אשיח, מנכ"ל, אגודת הגליל
מייסא ארשיד, עו"ד, האקדח על שולחן המטבח
סמאח סלאימה, מנכ"לית, "מען- נשים ערביות במרכז"
נאילה עואד, מנכ"לית, נשים נגד אלימות
נבילה אסבניולי, מנכ"לית, "מרכז אלטופולה"
סמר סמארה, אנתמא ועטא
הנא עמורי, קואליציית נשים נגד נשק

העתקים:

ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו

השר לביטחון פנים, מר אמיר אוחנה

השר לשוויון חברתי, מר איציק שמולי

ראש הוועד הארצי לראשי הרשויות הערביות, מר מודר יונס